

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

СТОМАТОЛОГИК КАСАЛЛИКЛАРНИ ПРОФИЛАКТИКА ҚИЛИШДА МАҲАЛЛИЙ АҲОЛИ ОВҚАТЛАНИШ ХУСУСИЯТЛАРИНИ ЎРГАНИШ

Саидов Жасур Бахтиярович
Ўктамов Санжар Темур ўғли

Термиз иқтисод ва сервис университети Тиббиёт факультети ўқитувчиси

Термиз иқтисод ва сервис университети Тиббиёт факультети талабаси

Аннотация

Мақолада стоматологик касалликларнинг кенг тарқалишига таъсир қилувчи асосий омиллардан бири бўлган овқатланиш хусусиятлари ўрганилган. Шакар истеъмоли ва карийес ривожланиши ўртасидаги боғлиқлик таҳлил қилинди, шунингдек, фторланган ичимлик сувининг профилактик самарадорлиги баҳоланди. Ушбу тадқиқот маҳаллий аҳолининг овқатланиш маданиятини яхшилаш орқали стоматологик касалликларни камайтириш бўйича амалий тавсияларни ишлаб чиқишга қаратилган.

Калит сўзлар: карийес, шакар истеъмоли, фторланган сув, стоматологик профилактика, овқатланиш маданияти.

ИЗУЧЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ПИТАНИЯ МЕСТНОГО НАСЕЛЕНИЯ В ПРОФИЛАКТИКЕ СТОМАТОЛОГИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ

Саидов Жасур Бахтиярович
Уктамов Санжар Темурович

Преподаватель факультета медицины Термезского университета экономики и сервиса

Студентка факультета медицины Термезского университета экономики и сервиса

Аннотация

В статье изучены особенности питания, как один из ключевых факторов, влияющих на широкое распространение стоматологических заболеваний. Проведен анализ взаимосвязи между потреблением сахара и развитием кариеса, а также оценена профилактическая эффективность фторированной питьевой воды. Это исследование направлено на разработку практических рекомендаций по снижению стоматологических заболеваний за счет улучшения культуры питания местного населения.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

Ключевые слова: кариес, потребление сахара, фторированная вода, стоматологическая профилактика, культура питания.

STUDY OF LOCAL POPULATION DIETARY HABITS IN THE PREVENTION OF DENTAL DISEASES

Saidov Jasur Bakhtiyarovich

Uktamov Sanjar Temurovich

Lecturer at the Faculty of Medicine, Termez University of Economics and Service

Student of the Faculty of Medicine, Termez University of Economics and Service

Abstract

The article explores dietary habits as one of the key factors influencing the widespread prevalence of dental diseases. The relationship between sugar consumption and the development of caries is analyzed, and the preventive effectiveness of fluoridated drinking water is evaluated. This study aims to develop practical recommendations for reducing dental diseases by improving the dietary culture of the local population.

Keywords: caries, sugar consumption, fluoridated water, dental prevention, dietary culture.

КИРИШ: Стоматологик касалликлар, жумладан кариес ва пародонт касалликлари, аҳоли саломатлигига жиддий таъсир кўрсатади. Кариес ривожланишида овқатланиш таркиби ва айниқса шакар истеъмоли ҳал қилувчи омиллардан бири ҳисобланади. Бундан ташқари, фторнинг эмаль тўқимасига мусбат таъсири профилактикада муҳим аҳамият касб этади. Мазкур мақолада шакар истеъмоли ва кариес ривожланиши ўртасидаги боғлиқлик ҳамда фторланган ичимлик сувининг самарадорлигига қаратилган тадқиқот натижалари тақдим этилган.

МАТЕРИАЛЛАР ВА УСУЛЛАР

Тадқиқот иштирокчилари: Тадқиқот Термез шаҳридаги 200 нафар турли ёшдаги ва жинсдаги аҳоли ўртасида ўтказилди. Иштирокчилар икки гуруҳга бўлинди:

1. Шакар истеъмолини юқори даражада амалга оширувчилар.
2. Шакар истеъмоли кам ёки назоратдаги шахслар.

Диагностика усуллари:

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

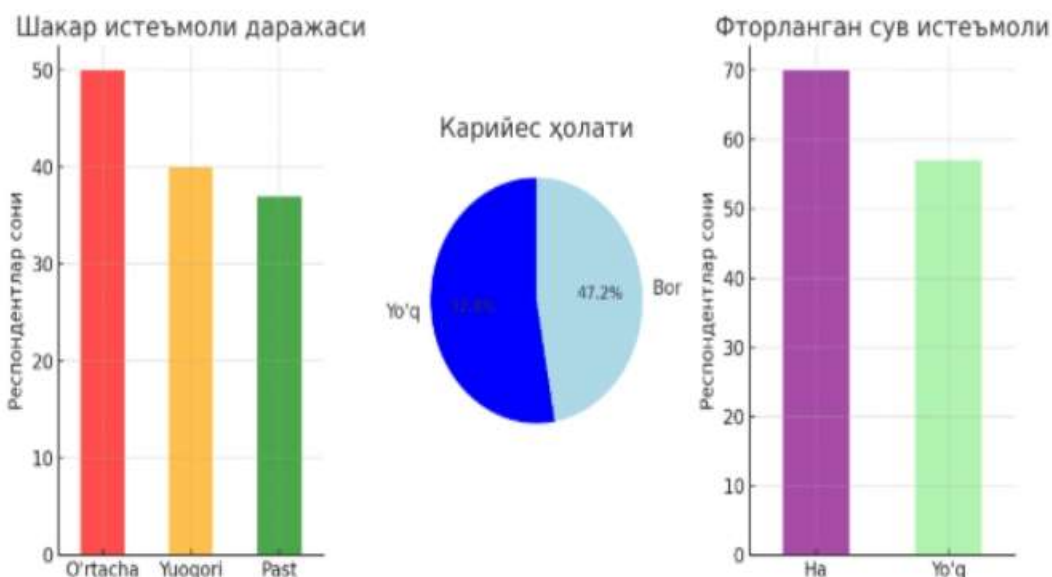
SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

1. Карийес даражасини баҳолаш учун DMFT индекси қўлланилди.
2. Овқатланиш хусусиятларини ўрганиш мақсадида анкета ва 3 кунлик овқатланиш кундалиги таҳлил қилинди.
3. Фторланган ва фторсиз ичимлик суви истеъмол қилувчи шахслардаги стоматологик касалликларни солиштириш мақсадида сув таркиби лабораторияда текширилди.

НАТИЖАЛАР

1. Шакар истеъмоли ва карийес ривожланиши ўртасидаги боғлиқлик

Таҳлиллар натижасида шакар истеъмоли юқори бўлган гуруҳда DMFT индекси ўртача 6,2 ни ташкил этган бўлса, шакар истеъмоли камайтирилган гуруҳда бу кўрсаткич 2,7 ни ташкил қилди.

Таҳлил натижалари:

1. Шакар истеъмоли даражаси бўйича тақсимот:
 - 40 нафар респондентда шакар истеъмоли юқори даражада.
 - 50 нафар респондентда шакар истеъмоли ўртача даражада.
 - 37 нафар респондентда шакар истеъмоли паст даражада.
2. Карийес ҳолати:
 - 60 респондентда карийес бор (умумий респондентларнинг 47.2%).
 - 67 респондентда карийес йўқ (52.8%).
3. Фторланган сув истеъмоли:
 - 70 нафар респондент фторланган сув истеъмол қилади.
 - 57 нафар респондент фторланган сув истеъмол қилмайди.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

2. Фторланган ичимлик сувининг самарадорлиги

Фторланган сув истеъмол қилувчи аҳолида карийес даражаси 35% га камайгани кузатилди. Бундан ташқари, тиш ёйилмаси қаттиқлиги ва микроҳужайралар яхлитлиги фторсиз сув истеъмол қилувчи шахсларга нисбатан яхшироқ кўрсаткичларга эга бўлди.

3. Маҳаллий аҳолида овқатланиш маданияти

Анкеталар натижаларига кўра, аҳолининг 67% шакарли маҳсулотларни (пирожное, шакарли чой) ҳар куни истеъмол қилади, ва уларнинг 45% бундай маҳсулотларнинг карийес ривожланишига таъсиридан хабардор эмас.

МУҲОКАМА: Тадқиқот натижалари шакар истеъмолини назорат қилиш ва фторланган ичимлик сувидан фойдаланиш стоматологик касалликларни камайтиришда муҳим эканлигини тасдиқлади. Хусусан:

- Шакар истеъмолини чеклаш ва овқатланиш маданиятини яхшилаш профилактика чораларининг муҳим қисмидир.
- Фторланган сув эмаль мустаҳкамлигини оширишда самаралидир, бу эса стоматологик касалликларнинг олдини олиш имконини яратади.

ХУЛОСА: Маҳаллий аҳолида стоматологик касалликларни профилактика қилиш учун шакар истеъмолини назорат қилиш ва фторланган ичимлик сувидан фойдаланиш тарғиб қилиниши лозим. Аҳолининг овқатланиш маданиятини яхшилаш учун таълимий дастурларни жорий этиш ва замонавий стоматологик профилактика усуллари оммалаштириш тавсия этилади.

ТАВСИЯЛАР:

1. Мактабларда ва жамоат муассасаларида стоматология бўйича профилактик таълим дастурларини йўлга қўйиш.
2. Шакарли маҳсулотлар истеъмолини чеклаш бўйича кампаниялар ўтказиш.
3. Фторланган ичимлик суви билан таъминлашни ҳудудий даражада кенгайтириш.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Anderson, P., & Barlow, P. (2015). Dietary sugars and dental caries. *Public Health Nutrition*, 18(5), 827–835.
<https://doi.org/10.1017/S1368980014002683>
2. Featherstone, J. D. B. (2000). The science and practice of caries prevention. *Journal of the American Dental Association*, 131(7), 887–899.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

3. Izmailova, L. A., & Ivanova, O. S. (2019). Analysis of the prevalence of caries and approaches to its prevention among the population of Russia. *Dentistry*, 98(3), 45–50.
4. Karpova, E. I. (2020). The effect of fluoridated water on reducing caries in school-age children. *Medical Prevention*, 66(1), 12–18.
5. Mamatqulovich K. Y. Me'da osti bezi o'tkir va surunkali pankreatit kasalliklarini gistomorfologik tahlili //American journal of applied medical science. – 2024. – Т. 2. – №. 3. – С. 49-53.
6. Mamatqulovich K. Y. et al. Glomerulonefrit kasalligida klinik laborator tahlillarning o'rni va samaradorligi //American journal of applied medical SCIENCE. – 2024. – Т. 2. – №. 3. – С. 112-120.
7. Mamatqulovich K. Y., Ismatulloevich X. I., Xabibullo o'g'li C. S. Ko'kyo'tal kasalligi va uni oldini olish chora-tadbirlari //American journal of applied medical science. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 18-21.
8. Mamatqulovich K. Y., Fayzullayevna R. S. Husnbuzarlar etiologiyasi, klinikasi va davolash chora-tadbirlari //American journal of applied medical science. – 2024. – Т. 2. – №. 3. – С. 126-130.
9. Kenjayev Y. "Bio eko texno" ma'suliyati cheklangan jamiyatga qarashli maishiy chiqindilarni saralash va qayta ishlash korxonasi xodimlarining salomatligi //TISU ilmiy tadqiqotlari xabarnomasi. – 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 172-176.